

Çocuk Tiyatrosu ve Çocuk Tiyatrosunda Müziğin Kullanımı

Children's Theater and the Use of Music in Children's Theater

ÖZET

Sahne sanatlarında müzik; seyirciyi etkilemek, duyguları yoğunlaştırmak ve anlamı güçlendirmek içtiki bir şekilde kullanılır. Sahne üzerinde müzik, oyun boyunca tekrarlanan duygu ve düşünceleri ifade etmek ve oyun kişilerini birbirinden ayırt etme bakımından işlevseldir. Ayrıca müzik, belirli bir atmosfer yaratmak veya mevcut atmosferi açıklamak ve belirginleştirmek amacıyla da kullanılır. Bu sayede izleyici, durum hakkında fikir sahibi olur ve düşünmek için de bir fırsat yakalar. Çocuk tiyatrosunda da müziğin kullanımı, sahne performanslarında önemli bir unsurdur ve çocukların ilgisini çekmek, eğlendirmek ve öğretmek amacıyla etkili bir araç olarak kullanılmaktadır. Neredeyse tüm çocuk oyunlarında, oyunun etkisini artırmak ve çocukların ilgisini çekmek için şarkı sözleri kullanılır. Bu durum, müziğin çocuk oyunlarındaki en önemli unsurlardan biri olduğunun açık bir göstergesidir. Öyle ki müziğin çocuk oyunlarının vazgeçilmez bir parçası olduğu ve çocuk tiyatrosunda müzik kullanımının çocuk tiyatrosunun ilk örnekleriyle aynı tarihlere denk düştüğü kolaylıkla ifade edilebilir. Bu bakımdan müzik ve çocuk tiyatrosu ayrılmaz bir biçimde birbirine bağlıdır. Bu çalışmada, önce çocuk tiyatrosu tanımlandıktan sonra çocuk tiyatrosunda müziğin nasıl kullanıldığı, hangi amaçlar doğrultusunda kullanıldığı ve bu kullanımın çocukların yaratıcılığı ile öğrenme sürecine nasıl etki ettiği üzerine detaylı bir inceleme yapılacaktır. Kaynak kitap ve makalelerde yer alan araştırmaların yanı sıra Grips Tiyatrosu'nda sahnelenen bir oyun metni üzerinden de analiz yapılacak ve son olarak da uygulamaların ve deneyimlerin ışığında, müziğin çocuk tiyatrosunda oynadığı rolün önemi ve etkisi üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk tiyatrosu, Müzik, Sahne sanatları

ABSTRACT

In the performing arts, music is used effectively to influence the audience, intensify emotions and strengthen meaning. Music on stage is functional in terms of expressing the emotions and thoughts repeated throughout the play and distinguishing the characters from each other. Music is also used to create a certain atmosphere or to explain and clarify the existing atmosphere. In this way, the audience gets an idea about the situation and has an opportunity to think about it. In children's theater, the use of music is an important element in stage performances and is used as an effective tool to engage, entertain and teach children. In almost all children's plays, lyrics are used to increase the impact of the play and to attract children's attention. This is a clear indication that music is one of the most important elements in children's plays. In fact, it can be easily stated that music is an indispensable part of children's plays and that the use of music in children's theater coincides with the first examples of children's theater. In this respect, music and children's theater are inextricably linked. In this study, after first defining children's theater, a detailed examination will be made on how music is used in children's theater, for what purposes it is used and how this use affects children's creativity and learning process. In addition to the research in reference books and articles, an analysis will be made on the text of a play staged in Grips Theater and finally, in the light of practices and experiences, the importance and impact of the role of music in children's theater will be emphasized.

Keywords: Theater, Music, Performing arts

ÇOCUK TİYATROSU

Tarihsel Olarak

Çocuk tiyatrosunun günümüzdeki halini alması, tiyatro tarihinde oldukça yeni bir gelişmedir. Bu alanda öncü ülkelerden biri, Sovyet Rusya olmuştur. Natalia Saltz, "çocuk tiyatrosunun anası" olarak anılır ve 1921'de Moskova'da dünyanın en büyük çocuk tiyatrosunu kurmuştur. Kısa süre sonra Aleksandra Braintsev de benzer bir girişimde bulunmuştur.

Sovyet Rusya, çocuk tiyatrosu alanında zengin örnekler sunmuştur. Rusya'da çocuk tiyatrosunun en dikkat çeken özelliklerinden biri, yaş gruplarına göre (7-10, 11-14 ve 15-18) ayrılmasıdır.

Amerika Birleşik Devletleri'nde de 1900'lü yıllarda çocuk tiyatrosu örnekleri sergilenmiştir. Ancak, Rusya'daki kadar tutarlı ve sistemli bir yaklaşım gösterilememiştir (Saygı, 2015: 9,10).

Mustafa Ergüven¹

How to Cite This Article

Ergüven, M. (2025). "Çocuk Tiyatrosu ve Çocuk Tiyatrosunda Müziğin Kullanımı", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 11(1): 78-84. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14751524>

Arrival: 29 October 2024
Published: 30 January 2025

Social Mentality And Researcher Thinkers is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Sanatta Yeterlik Öğrencisi, Anadolu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sahne Sanatları Bölümü Tiyatro Sanat Dalı, Eskişehir, Türkiye.

Amerika Birleşik Devletleri'nde Çocuk Tiyatrosu, uzun yıllar boyunca devlet desteğinden yoksun kalmıştır. Ancak, uluslararası bir organizasyon olan ASSİTEJ'in (Association International du Theatre pour l'Enfance et la Jeunesse) kurulmasıyla birlikte, Çocuk Tiyatrosu Amerika'da hak ettiği ciddiyeti kazanmıştır. Günümüzde ASSİTEJ, tüm dünyada etkinliğini ve önemini korumaya devam etmektedir.

Bu kar amacı gütmeyen birlik, genç seyirciler için tiyatronun teşvik edilmesini, çocukların kapasitelerinin artırılmasını ve sosyal gelişimlerinin desteklenmesini amaçlamaktadır. ASSİTEJ, dünya çapında Çocuk Tiyatrosu gruplarını bir araya getirerek iş birliği ve bilgi alışverişini sağlamakta, ortak projeleri hayata geçirmektedir. Sonuç olarak, ASSİTEJ'in kurulması Çocuk Tiyatrosu'nun Amerika'da ve dünya genelinde hak ettiği değeri görmesinde önemli bir dönüm noktası olmuş, çocukların ve gençlerin sanatsal ve kültürel gelişimine katkıda bulunmayı hedefleyen çalışmalarıyla Çocuk Tiyatrosu'nun önemini vurgulamıştır (Saygı, 2015: 12,13).

İngiltere'de çocuk tiyatrosunun gelişimi, eğitimde tiyatro (TIE) ve yaratıcı drama çalışmalarına dayanmaktadır. Bu çalışmalar, çocukların sanatsal ve kişisel gelişiminde önemli bir rol oynamıştır. Londra'da faaliyet gösteren Ed Berman, doğaçlama tiyatronun öncü isimlerinden biri olarak öne çıkmıştır. Berman'ın çalışmaları, yeni tiyatro yapılarının inşa edilmesine ve 2-25 yaş grubuna hitap eden kukla tiyatrolarının kurulmasına öncülük etmiştir. İngiltere'nin Avrupa'da çocuk tiyatrosu alanında lider konumda olmasının temel nedeni, tiyatroyu çocuğun gelişiminde bir araç ve süreç olarak görmeleridir. (Saygı, 2015: 14).

Doğu Avrupa ülkelerinde, özellikle Çekoslovakya, Yugoslavya ve Romanya'da, çocuk tiyatroları Sovyet Rusya'nın etkisiyle sosyalist ideolojileri yansıtmıştır. Bu ülkelerde devlet desteğiyle kurulan tiyatro grupları, çocuklar için özel sahneler oluşturmuştur. Sahnelenen oyunlar genellikle modern veya psikolojik temalardan ziyade geleneksel ve folklorik öğelere yer vermiştir. Bulgaristan da Sovyetler Birliği'ni örnek alarak 1944 yılında Ulusal Gençlik Tiyatrosu'nu kurmuş ve oyunlarında peri masalları, modern hikâyeler ve yurtseverlik temalarını işlemiştir.

Bu tiyatro gruplarının en dikkat çekici özelliklerinden biri, kendilerine özgü bir mesleki ahlaka sahip olmalarıdır. Oyuncular, en yüksek sanatsal doyuma ulaşabilmek için hem yetişkin hem de gençlik oyunlarında dönüşümlü olarak rol almak zorundadır.

İskandinav ülkelerinde de çocuk tiyatrosu gelişmiştir. Stockholm, Danimarka ve Norveç'te yerel okul tiyatroları bulunmaktadır. Oslo'da 1931'de kurulan Skoltheatret adlı organizasyon, profesyonel tiyatrolardan çocuklar için oyunlar hazırlamalarını talep eder ve bu oyunların organizasyonunu üstlenir.

Almanya'da çocuk tiyatrosu, 1953 yılında Theater der Jugend adlı özel bir tiyatronun şehir fonundan yararlanarak çocuklara yönelik oyunlar sahnelemesiyle başlamıştır. Bu tiyatro daha sonra devletin himayesine geçmiş ve genç oyunculuk eğitimi veren Falkenberg drama okuluna bağlanmıştır.

Doğu Berlin'de ise Madame Ilse Rodenberg tarafından kurulan Central Children's Theatre, Sovyet ordusu tarafından ele geçirildikten sonra Theater der Freundschaft (Arkadaşlık Tiyatrosu) adını almıştır. Berlin Ensemble ile iş birliği içinde çalışan topluluk, farklı yaş gruplarına (10-13 ve 14-18) yönelik oyunlar sahnelemiştir. Doğu Almanya'da tiyatro kültürü yerleşik olduğundan, çocuk oyunları için okul saatlerini kullanmayı tercih etmemişlerdir.

Almanya'da 68 kuşağının etkisiyle ortaya çıkan GRIPS Tiyatrosu, çeşitli yaş gruplarına (5-11, 12-16 ve 17-19) yönelik çalışmalar yapmıştır. 1966'da Berlin'de kurulan Reichskabarett adlı çocuk ve gençlik tiyatrosu, 1972'de 7 yaş ve üzeri çocuklar için bir forum tiyatrosu haline gelmiştir.

Çin'de ise çocuk tiyatrosu 1947'de kurulmuş, Şangay'da sokak çocuklarından oluşan bir ekiple modern drama ve Pekin operası üslubunu birleştiren oyunlar sahnelenmiştir. 1949'daki komünist devrimle birlikte destek artmış, 1966'daki kültür devrimine kadar Sovyet modeliyle modern, gerçekçi ve politik eserler sahneye konulmuştur (Saygı, 2015: 17,18)

Türkiye'de çocuk tiyatrosu, Muhsin Ertuğrul'un öncülüğünde 1934 yılında atılan adımlarla başlamıştır. Ertuğrul, yurda döndükten sonra M. Kemal Küçük tarafından yazılan "Tiyatro Dersi" adlı oyunu İstanbul Şehir Tiyatrosu'nda sahneye koymuştur. Bu, ülkemizde çocuklara yönelik sahnelenen ilk oyun olma özelliğini taşımaktadır.

Devlet tiyatroları da çocuk tiyatrosunun gelişimine katkıda bulunmuş ve her yıl düzenli olarak en az iki çocuk oyununu seyirciyle buluşturmuştur. Bu sayede, çocukların tiyatro ile erken yaşta tanışması ve kültürel gelişimlerine katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Muhsin Ertuğrul'un başlattığı bu girişim, Türkiye'de çocuk tiyatrosunun temellerini atmış ve devlet tiyatrolarının desteğiyle gelişmeye devam etmiştir. Günümüzde de birçok özel tiyatro ve kurumun yanı sıra, devlet tiyatroları çocuklara yönelik oyunlar sahneleyerek bu alandaki faaliyetlerini sürdürmektedir (Saygı, 2015: 19).

1.2.İçerik olarak

Eğitimcilerin ve psikologların araştırmalarından çıkardığımız sonuçta çocuk tiyatrolarının üç yaş grubu dikkate alınarak düzenlenmesinin doğru olduğu anlaşılmaktadır.

Yaş Grubu (5-7 yaşlarındaki çocuklar) - İlkokul öncesi

Yaş Grubu (7-12 yaşlarındaki çocuklar) - İlkokul dönemi

Yaş Grubu (12-15 yaşlarındaki çocuklar) - Ortaokul dönemi

Her üç yaş grubu içinde çocuk tiyatrosunun işlevlerini belli başlı dört noktada toplayabiliriz:

- ✓ Eğlendirme işlevi
- ✓ Eğitsel ve kişilik oluşturuvcu işlev
- ✓ Öğretici işlev
- ✓ Eleştirici işlev

Bu işlevler, çoğu zaman birbiriyle iç içe geçmiş olsa da her birini ayrı ayrı incelemek daha kapsamlı bir anlayış sağlayacaktır.

Her ne kadar bu dört işlev birbirinden bağımsız gibi görünse de aslında bir tiyatro eseri içinde genellikle hepsinin bir arada bulunduğuna şahit oluruz. Ancak, tiyatronun çok yönlü doğasını daha iyi kavrayabilmek adına, bu işlevleri ayrı ayrı ele almak faydalı olacaktır.

Tiyatro sanatının kompleks yapısını çözümleyebilmek için, eğlendirme, eğitime, toplumsal mesaj verme ve estetik haz sağlama gibi temel işlevlerini tek tek incelemek, bize daha geniş bir perspektif sunacaktır. Bu sayede, her bir işlevin oyun içindeki rolünü ve birbirleriyle olan etkileşimini daha net bir şekilde görebiliriz (Saturçay, 2008: 17).

Eğlendirme işlevi: Günümüz yazarları, çocuk tiyatrosunda en çok önem verdikleri unsurun "eğlence" olduğunu vurgulamaktadırlar. Genel kaniya göre, çocuklar öncelikle kendilerini eğlendiren ve hoşlarına giden şeylere ilgi duyarlar. Bu nedenle, çocuk tiyatrosu eserleri hazırlanırken, eğlence faktörünün göz ardı edilmemesi gerektiği düşünülmektedir.

Eğitsel ve kişilik oluşturuvcu işlev: Yazarların birçoğu, tiyatronun sadece eğlendirmekle kalmayıp, eğitici ve kişisel gelişime katkı sağlayıcı bir rol üstlenmesi gerektiğini savunmaktadır. Bazı durumlarda, tiyatronun belirli kişilik özelliklerinin gelişimine yardımcı olması gerektiği şeklinde daha spesifik görüşler de dile getirilmektedir. Kuşkusuz, bireyin gelişiminde kişisel ve sosyal gelişim birbiriyle yakından ilişkilidir. Bu gerçeği göz önünde bulundurarak, yazarların çocuk tiyatrosuna yüklediği eğitici ve kişilik geliştirici işlevleri şu şekilde sıralayabiliriz:

- ✓ Tiyatro, hayal gücünü, sanatsal duyarlılığı, ifade yeteneğini, yaratıcılığı ve eleştirel düşünmeyi uyandırır.
- ✓ Tiyatro, çağdaş dünyanın gerçeklerine ve insanlığın büyük sorunlarına hazırlayıcı bir zihinsel altyapı oluşturur.

Öğreticiliğin işlevi: Az gelişmiş ülkelerde sağlık eğitimi amacıyla veya çok küçük çocuklar için geleneksel sözlü öğretimin yerine kullanılan kukla tiyatrosu gibi bazı özel örnekler dışında, yazarlar artık öğretici işleve büyük önem vermemektedir. Eski Doğu Avrupa ülkelerine ait makalelerde, Stalin döneminde çocuk tiyatrosunun siyasi eğitim aracı olarak kullanıldığı görülmektedir. Ancak günümüzde hem bu ülkelerde hem de diğerlerinde, öğreticiliğin kesin bir şekilde reddedilmesi genel bir kural haline gelmiştir.

Eleştirici işlev: Bazı yazarlara göre, çocuk tiyatrosu açıkça ideolojik mesajlar vermese de, hâkim ideolojiyi sorgulamaya açık hale getirmelidir. Diğer bir deyişle, önceden kabul edilmiş değerler üzerinde eleştirel düşünme fırsatı sunmalıdır. Tiyatronun eleştirel işlevini vurgulayan akıma göre, çocuk tiyatrosu şu amaçlara hizmet etmelidir:

- ✓ Uyumsuz olduğunun farkında olan ve alternatifler üretebilen bireyler yetiştirmek.

- ✓ Çocukları, geleneksel ahlak ve kurallara körü körüne bağlı bireyler olarak değil, zihinleri uyanık, kalıpların dışına çıkabilen, alışılmış duygu ve yargıları sorgulayabilen kişiler olarak yetiştirmek (Samurçay, 2008: 14,15,17).

Çocuk tiyatrosu örnekleri değerlendirilirken, çocuğun bakış açısını merkeze almak son derece önemlidir. Diyalogların uzunluğu, kullanılan dilin anlaşılabilirliği ve oyunun genel akışı, çocuğun ilgisini ve dikkatini sürdürebilmesi açısından kritik rol oynar. Eğer bu unsurlar çocuğa uygun bir şekilde tasarlanmamışsa, verilmek istenen mesajlar tam olarak aktarılamayabilir ve çocuğun oyundan keyif alması zorlaşabilir. Bu nedenle, çocuk tiyatrosu eserlerini incelerken bütüncül bir yaklaşım benimsemek ve çocuğun gelişimsel özelliklerini göz önünde bulundurmaya faydalı olacaktır.

Dünya edebiyatındaki pek çok eser, çocuklar için uyarlanarak tiyatro sahnesine taşınmıştır. Çocukların ilgisini çekecek, onları eğlendirecek ve aynı zamanda düşündürecek nitelikte oyunlar seçmek, çocuk tiyatrosunun temel hedefleri arasında yer almalıdır (Karakaya, Demirbilek, 2019: 188).

ÇOCUK TİYATROSUNDA MÜZİK KULLANIMI

Tiyatro, seyirciyi etkilemek, duyguları yoğunlaştırmak ve anlamı güçlendirmek için müziği etkili bir şekilde kullanır. Martin Esslin'e göre, müzik tiyatrodaki üç temel işleve sahiptir: Aksiyon akışını kesmek veya oyuncunun rolden çıkmasını sağlamak, derin duygu anlarını vurgulamak ve aksiyonun ve metnin temel çizgisi ile uyumlu olarak hareket ederek anlamı pekiştirmek.

Patrice Pavis ise müzik terimini daha geniş bir perspektiften ele alır. Ona göre, teatral bir gösterim içinde, sahnede ve salonda duyulabilen her şey müzik kapsamına girer. Bu, sesleri, müzik aletlerini, efektleri ve konuşulan ya da şarkıyla söylenen sözleri içerir. Hoparlörlerden veya kayıttan verilen sesler de dahil olmak üzere, dinleyicinin kulağına ulaşan tüm sesli iletiler müzik terimi altında toplanmalıdır.

Sahne üzerinde müzik, oyun boyunca tekrarlanan duygu ve düşünceleri ifade etmek ve oyun kişilerini birbirinden ayırt etmek için kullanılabilir. Ayrıca, belirli bir atmosfer yaratmak veya mevcut atmosferi açıklamak ve belirginleştirmek amacıyla da kullanılır. Bu sayede izleyici, durum hakkında fikir sahibi olur ve bir nefes alma fırsatı yakalar.

Bazı durumlarda, müzik sadece bir durumu tanıtmak için kullanılan basit bir ses efektinden ibaret olabilir. Ancak genel olarak, müzikal araçlarla bir eylem üretimi söz konusudur. Müzik, tiyatrodaki anlatıyı desteklemek, duyguları yoğunlaştırmak ve seyirciyi etkilemek için güçlü bir araçtır.

Sonuç olarak, tiyatrodaki müzik kullanımı, oyunun etkisini artırmak, atmosferi şekillendirmek ve izleyiciyle duygusal bir bağ kurmak açısından büyük önem taşır. Esslin ve Pavis'in de vurguladığı gibi, müzik tiyatrosunun ayrılmaz bir parçasıdır ve sahne üzerindeki anlatıyı zenginleştirmek için stratejik olarak kullanılmalıdır (Helvacı, Bağcı, 2019: 308).

Çocuk Tiyatrosunda Müzik Kullanımı

Çocuk gelişiminde yaratıcı sanat etkinlikleri büyük önem taşır. Müzik, drama, devinimsel etkinlikler ve görsel sanatlar gibi disiplinler, çocukların psikomotor, bilişsel, duygusal ve sosyal becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur.

Bu etkinlikler, çocukların yaratıcılıklarını besler, problem çözme ve eleştirel düşünme yeteneklerini güçlendirir. Ayrıca, çocukların özgüvenlerini ve öz-farkındalıklarını artırarak duygusal ve sosyal gelişimlerine katkı sağlar (Artut, 2019: 66).

Müzik ise çocuk oyunlarının vazgeçilmez bir parçasıdır. Neredeyse tüm çocuk oyunlarında, oyunun etkisini artırmak ve çocukların ilgisini çekmek için şarkı sözleri kullanılır. Bu durum, müziğin çocuk oyunlarındaki en önemli unsurlardan biri olduğunun açık bir göstergesidir.

Çocuk oyunları yazılırken, şarkı bölümleri metne dahil edilir. Bu şarkılar, oyun karakterlerini tanıtmak ve onların özelliklerini vurgulamak için kullanılabilir. Aynı zamanda, şarkılar dramatik aksiyonu sürdürmek ve oyunun ilerleyişini sağlamak için de etkili bir araçtır. Doğru müzik seçimi, sözlü veya sözsüz olsun, çocuklarda hedeflenen duyguları uyandırmada önemli bir rol oynar.

Müzik, çocuk oyunlarının sonunda kullanılan final şarkısıyla da öne çıkar. Bu şarkı, oyunun yüksek bir finale sona ermesini sağlar ve izleyicilerde kalıcı bir etki bırakır. Final şarkısı, oyunun ana temasını vurgular ve çocukların oyundan aldıkları mesajı pekiştirir.

Çocuk oyunlarında müzik kullanımı, sadece eğlence amacıyla değil, aynı zamanda eğitici bir araç olarak da hizmet eder. Şarkılar, çocukların dil gelişimini destekler, kelime dağarcıklarını genişletir ve ritim duygularını

geliştirir. Ayrıca, müzik yoluyla çocuklar duygularını ifade etmeyi, iş birliği yapmayı ve yaratıcılıklarını keşfetmeyi öğrenirler.

“Schneider’e göre; çocuk tiyatrosunda müzik kullanımının biçimsel anlamda yedi türü bulunur:

- Oyunun kendisi olarak
 - Şarkılardan oluşarak
 - Dekor ve aksesuar olarak
 - Yorum olarak
 - Dramaturjik öge olarak
 - Kıssadan hisse olarak
 - Çocuklar için müzik tiyatrosu (Çocuk operası)” (Helvacı, Bağcı, 2019: 308,309)
- ✓ Müzik oyunda seyirciyi oyuna bağlamak ve seyrin devamlılığını sağlamak açısından önemli bir etmendir.
 - ✓ Ayrıca doğru ritim ve melodi kullanımı seyircinin oyuna katılımını sağlar.
 - ✓ Çocuk tiyatrosunda canlı müzik kullanımına özellikle müzikallerde rastlamaktayız.
 - ✓ Müzikalde müzik dramatik aksiyonun bir aracı halini alır.
 - ✓ Oyun çoğunlukla oyuncuların seslendirdiği şarkılar ile ilerler.
 - ✓ Müziğin olduğu tüm oyunlarda dans kullanımı ve hareket düzenlemesi kullanılması kaçınılmazdır.
 - ✓ Bu nedenle koreograf ve müzisyen provalardan önce birlikte çalışmalıdırlar.
 - ✓ Çünkü tüm danslar ve hareketler oyunun fikrine, diline göre belirlenmeli ve düzenlenmelidir.

Oyunda canlı müzik kullanımı deyince akla sadece seslendirme gelmemelidir, bu enstrüman kullanımını da içerir. Bunu sahneye ilk taşıyanlardan biri de Almanya’daki Grips Tiyatrosu’dur. Öyleyse son olarak Grips Tiyatrosu’nun “Ketçaplı Spagetti” oyununu incelemekte fayda vardır.

Bir Örnek olarak Grips Tiyatrosunun Ketçaplı Spagetti adlı oyunu

Grips Tiyatrosu, genç seyircilere dönük prodüksiyonlar hazırlayan bir tiyatro organizasyonudur. Birçok yapımla tiyatro tarihinde şimdiden kalıcı bir yer edindiğini gösteren bu topluluk, müzik kullanımıyla da izleyiciye unutulmaz bir deneyim sunmaktadır.

Grips Tiyatrosu’nda sahnelenen oyunlardan biri olan "Ketçaplı Spagetti" adlı oyunda kullanılan şarkılar, hikâyenin anlatımında son derece önemlidir. Oyun boyunca karakterleri derinleştiren müzikler, seyircinin düşünsel bağ kurmasını sağlamaktadır.

AXEL'LE DIETER'İN ŞARKISI

Başarıyorum, başarmak istiyorum

Kendi ellerimle, kendi gücümle

Hemen kızmayın sormadan öyle

Bağırmanın var kuvvetinizle:

"Ne haltlar karıştırdın yine" diye.

Ben bir şey yapmak istiyorsam arada

Olmayacaksa da bunlar kolayca

Bu demek değildir: "Aman sakın, bırak

Dökersin hepsini üstüne başına!"

Bağırmanın öyle var kuvvetinizle:

"Ne haltlar karıştırdın yine?" diye.

(Hacfeld, Ludwig, 1998: 16)

Oyun, Axel ve Dieter adlı iki kardeşin anneleri olmadan evde geçirdikleri birkaç güne odaklanmaktadır. Oyun boyunca iki kardeş, yetişkinlerin dünyasına özgü gündelik olayları macera boyutunda yaşar. Bu şekilde aslında kendi başlarına olayların üstesinden gelmek istemektedirler. Oyunun birinci sahnesindeki bu sözler de tam olarak anlatılmak isteneni karşılamaktadır.

Final Şarkısı

YAPABİLİRİM...

DIETER Yapabilirim...

ANNE Neyi Dieter, örneğin?

DIETER Sargı bezini alırım

Axel'in burnuna sararım

İsterse anlatırım da ona

mutfak yemek masallarını.

AXEL Yapabilirim...

ANNE Sen de mi Axel yavrum?

AXEL Fırına bakmayı

Ocakları seçmeyi

Yanarak öğrendim

Sıcağını bilmeyi

ANNE Aman Allahım! Yandın mı?

HEİKE Yapabilirim...

ANNE Ne? Sen de mi?

HEIKE Teyze gibi giyindim

Onlara yardım ettim

Birazcık ama sadece

Çünkü hemen tanındım

ULLA Hangi teyze diyor bu?

BAY HENKEL Operacı, bu doğrusu.

ULLA Allahım, neden bahsediyor bu adam?

BAY HENKEL Tabii ki sizin operacılığınızdan.

BAY HENKEL Yapabilirim...

ANNE Olamaz! Siz olamazsınız hiç!

(Hacfeld, Ludwig, 1998: 77)

Görüldüğü üzere final şarkısı her şeyin netliğe kavuşulduğu bir uzlaşmayı anlatan sözler içermektedir. Ayrıca bu şarkı özelinde komedi unsurlarının da bulunduğu rahatlıkla söylenebilir. Tekstin bütününe bakıldığında şarkıların doğru zamanda doğru yerde kullanıldığı açık bir şekilde görülmektedir.

SONUÇ

Tiyatro ve müzik sanatları birbirinden ayrı düşünülemez. Tiyatro sanatından önce insanların yaşantılarının bir parçası olan müzik, dans ile birlikte tiyatro sanatının temel anlatım araçlarını oluşturup ortak bir potada şekillenerek yepyeni bir sanat formunun doğmasının önünü açmıştır. Antik Yunan tragedyelerinin kökeninin dithirambos şarkılarına dayanıyor olması bunun en güzel örneğidir. Sanat formunun gelişim sürecinde de önce oratoryoların biçim kazanması ardından da dizeleri bir flüt eşliğinde karşılıklı söyleyen tragedya aktörlerinin ortaya çıkması gözlemlenmiştir. Ve en nihayetinde tiyatro ve müzik tekrar bir araya gelerek opera sanatının doğmasını sağlamıştır. Söz ve müziğin birlikteliğine vurgu yapan Wagner ise çağdaş yönetmenlik kuramını ortaya atan öncü sanatçılardan olmuştur.

En nihayetinde ifade edilebilir ki; kabile dansının ığlığında, tragedya söylenen bir resitatifte, orkestra çukurundaki bir yaylı çalgıda, hiçbir dekor ve teknik aracın olmadığı boş bir sahnedeki oyuncuların adım seslerinde olsun müzik ve tiyatro birlikteliği hep devam etmiştir. Hele genç yaştaki izleyicilerin ilgisini ve seyir zevkini bu denli canlı tutan bir alanda ise hiç şüphesiz müzik daha önemli bir yer tutmaktadır.

KAYNAKÇA

ARTUR, Kazım (2019). *ocukta Sanat EĞitimi ve Yaratıcılık*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.

GOLDBERG, Moses (2008). *Tiyatro ve ocuk*. İstanbul: Mitos-Boyut Tiyatro Yayınları.

HACFELD, Rainer-LUDWIG, Volker (1998). *Grips Tiyatrosu Oyunları (1)-Ketçaplı Spagetti-Gök, Toprak, Hava, Deniz-Bella, Patron ve Bulli*. İstanbul: Mitos-Boyut Tiyatro Yayınları.

HELVACI, Ayhan-BAGCI, Elif (2019). “ocuk Tiyatrosunda Müziğin İşlevi: Sözlü-Sözsüz Müzik Kullanımı”. *Fine Arts*. 14 (4): 306-319. <http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2019.14.4.D0247>.

KARAKAYA, Nuray- DEMİRBILEK, Alparslan (2019). “Dünya Edebiyatından ocuklar İçin Tiyatroya Uyarlanan Eserlerin Pedagogik Ynden DeĖerlendirilmesi”. *Researcher: Social Science Studies* 7 (4): 178-192.

SAMURÇAY, Neriman (2008). “ocuk Psikolojisi Açısından Tiyatro”. *Tiyatro Araştırmaları Dergisi* (26): 1300-1523.

SAYGI, Belgi (2015). “ocuk Tiyatrosunda Reji”. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli. Kocaeli Üniversitesi.